

ความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร

The Correlation of Administration's Conscience and Participatory Management of
Schools Under Education Office of Bangkok Metropolitan.

อารมณь เตังชู

ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

E-mail : tangchoo@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดสำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร 2) ศึกษาระดับจิตสำนึกผู้บริหารในภาพรวม 3) ศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวม 4) เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหาร ระดับสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี 5) เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกผู้บริหารประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อย ประชากรได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร 660 คน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 352 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม จำนวน 100 ข้อ ค่าความเชื่อมั่น .91 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ผลจากการศึกษาพบว่า 1) จิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงมาก 2) ระดับจิตสำนึกผู้บริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4) ผู้บริหารที่มีการศึกษาปริญญาตรี มีระดับจิตสำนึกสูงกว่าผู้บริหารที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 5) ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากกว่า 5 ปีขึ้นไปมีระดับ

จิตสำนึกสูงกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 5 ปี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : จิตสำนึกของผู้บริหาร, การบริหารแบบมีส่วนร่วม

Abstract

The purposes of this research were: 1) To study the correlation of administrator's conscience and participatory management of schools under education office of Bangkok Metropolitan 2) To study the administrator's conscience as a whole level. 3) To study participatory management as a whole level. 4) To compare the administrator's conscience between post-graduate and graduate. 5) To compare the administrator's conscience between more and less experiences. Populations were 660 administrator's under Bangkok Metropolitan Administration . The samples were 352 administrators from simple random sampling. The questionnaire were 100 items, 5 rating scales of Administration's Conscience and Participatory Management with reliability at .91 .

The research results were: 1) The correlation of administrator's conscience and participatory management of schools under education office of Bangkok Metropolitan were very high. 2) The administrator's conscience as a whole level were high. 3) Participatory management as a whole level were high. 4) The administrator's conscience of post-graduate were higher than graduate with no significant. 5) The administrator's conscience of high experiences higher than less experience and no significant.

Keyword : correlation of administration's conscience, participatory management

บทนำ

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานแก่ข้าราชการพลเรือน เนื่องในโอกาสวันข้าราชการพลเรือน ปีพุทธศักราช 2538 (กรมวิชาการ, 2540, หน้า 50) ความว่า “การปฏิบัติราชการให้สำเร็จผลที่พึงประสงค์นั้น นอกจากจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถในทางวิชาการแล้ว แต่ละบุคคลยังจะต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดี คือความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรมและความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบายหรือวิธีการอันแยบคายในการปฏิบัติงานประกอบพร้อมกันด้วย จึงจะสัมฤทธิ์ผลที่แน่นอนและบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและแผ่นดิน” ดังนั้นการนำพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประพาดปฏิบัติให้บังเกิดผลดีนั้นนักบริหารจะต้องเป็นผู้นำองค์การที่มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการ เพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การจึงจำเป็นต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์แห่งการบริหารที่จะสามารถจูงใจให้ผู้ร่วมงานร่วมดำเนินการอย่างมุ่งมั่นจนบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ขององค์การ และการที่ผู้บริหารจะทำให้องค์การประสบความสำเร็จได้จะต้องใช้คุณธรรมและจริยธรรมพื้นฐานสำคัญและมีคุณลักษณะที่ดี

การจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวทางและกระบวนการดังกล่าว สถานศึกษาต้องมีอิสระและมีความเข้มแข็งตามหลักกระจายอำนาจทั้ง 4 ด้าน ตามพระราชบัญญัติ

การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2547, หน้า 25) ได้ระบุไว้ในมาตรา 39 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ให้โอกาสทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาหรือทีมงานได้มีส่วนเกี่ยวข้องทางด้านความคิด จิตใจ อารมณ์ ซึ่งจะมีผลให้บุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านั้นทุ่มเทความสามารถให้งานบรรลุเป้าหมายและมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับผลงานและการกระทำขององค์กรและทีมงานด้วยจิตใจอย่างแท้จริง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2538, หน้า 17)

เนื่องจากสังคมไทยมีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติมาช้านาน ดังนั้น นักบริหารที่ดีควรมีพรหมวิหารธรรมเป็นธรรมสำหรับผู้ใหญ่ 4 ประการ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งเป็นคุณธรรมในจิตใจ มีจิตสำนึกและมีจริยธรรมที่นำเลื่อมใสศรัทธาซึ่งคุณธรรมจริยธรรมนี้ถือเป็นคุณสมบัติอันสำคัญที่จะมีส่วนสร้างเสริมให้ผู้บริหารนั้นสามารถครองตน ครองคนและครองงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อมรา เล็กเรณสินธ์, 2542, หน้า 3)

อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของประเทศเพื่อให้คนไทยเป็นคนที่มีคุณภาพ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนอกจากจิตสำนึกผู้บริหารแล้วยังจำเป็นต้องอาศัยทรัพยากรและความร่วมมือจากหลายฝ่ายซึ่งต้องอาศัยทรัพยากรบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการซึ่งต้องทำงานร่วมกัน ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการทำงานจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการทำงานกับคน การบริหารการศึกษามีความแตกต่างไปจากการบริหารอย่างอื่น โดยเฉพาะการที่มีคนเข้ามาเกี่ยวข้องหลายฝ่ายไม่มุ่งหวังผลกำไรจึงจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้บุคคลหลายฝ่ายมีส่วนร่วมในการบริหารเพื่อช่วยให้งานในองค์กรบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้ซึ่งสถานศึกษาได้กำหนดเป้าหมายที่จะปรับปรุงโครงสร้างขององค์กรด้านการบริหารการศึกษาทุกระดับให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายที่เกี่ยวข้องส่งเสริมให้ครู ผู้บริหารโรงเรียน และ

บุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจและให้ความร่วมมือในการปรับโครงสร้างการบริหารการศึกษาและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงานเพื่อมุ่งหวังให้งานมีประสิทธิภาพและทุกคนมีส่วนร่วม โรงเรียนในฐานะที่เป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดที่จะต้องพัฒนาระบบบริหารและจัดการด้านการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ให้โอกาสทั้งผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาหรือทีมงานได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับทางด้านความคิด จิตใจ อารมณ์ ซึ่งจะมีผลให้บุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเหล่านั้นทุ่มเทความสามารถให้งานบรรลุเป้าหมายและมีส่วนร่วมรับผิดชอบกับผลงานและการกระทำขององค์กรและทีมงานด้วยจิตใจอย่างแท้จริง (เอกชัย กี่สุขพันธ์, 2538, หน้า 17)

จิตสำนึกผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องจะได้นำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง จากความสำคัญและความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงตั้งปัญหาการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม
3. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม
4. เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามวุฒิการศึกษา จำแนกเป็น ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี
5. เพื่อเปรียบเทียบจิตสำนึกของผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามประสบการณ์ จำแนกเป็น ประสบการณ์มาก และประสบการณ์น้อย

สมมุติฐานของการวิจัย

1. จิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันปานกลาง
2. ระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
3. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง
4. จิตสำนึกของผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามวุฒิการศึกษา จำแนกเป็น ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
5. จิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามประสบการณ์จำแนกเป็น ประสบการณ์มาก ประสบการณ์น้อย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน และหัวหน้าช่วงชั้น ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน โรงเรียนละ 15 คน ได้ประชากร จำนวน 660 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หัวหน้ากลุ่มสาระ หัวหน้างาน และหัวหน้าช่วงชั้น ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan. 1970, p.608 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 43) และใช้เกณฑ์ 50 % ในการสุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 352 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จิตสำนึกผู้บริหารและการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น 0.91 โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับจิตสำนึกผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแบบของ ลิกเคอร์ต จำนวน 60 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิกเคอร์ต (Likert, s Scales) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537, หน้า 85)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 40 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิกเคอร์ต (Likert, s Scales) (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2537, หน้า 85) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากผู้อำนวยการโครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 44 โรงเรียน เพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 352 คน ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 326 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 326 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.61

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยการนำข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับมาจัดทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานประกอบด้วย ค่าร้อยละ (P) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. หาระดับจิตสำนึกผู้บริหาร ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 69-100)

3. หาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 69 -100)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.50 - 5.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 - 4.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.50 - 3.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.50 - 2.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อย

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.49 หมายถึง ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุด

4. หาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามวิธีของเพียร์สัน (Pearson อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 122)

5. เปรียบเทียบจิตสำนึกผู้บริหารในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานวิเคราะห์โดยใช้สถิติ (t-test) แบบ independent

ผลการดำเนินงาน

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 59.8 ผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 ผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบริหารต่ำกว่า 5 ปี มีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการทำงานด้านบริหาร 5 ปีขึ้นไป มีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 82.2

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร” นั้นสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จิตสำนึกผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในระดับสูงมาก ($r = 0.86$) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของการบริหารแบบมีส่วนร่วม พบว่า จิตสำนึกผู้บริหารด้านจิตใจและคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักการไว้วางใจในระดับสูง ($r = 0.75$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านจิตใจและคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักการความยึดมั่นผูกพันในระดับสูง ($r = 0.73$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านจิตใจและคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ในระดับสูง ($r = 0.69$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านจิตใจและคุณธรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ในระดับสูงค่าความสัมพันธ์ 0.74 จิตสำนึกผู้บริหารด้านปัญญา มีความสัมพันธ์กับ หลักการไว้วางใจในระดับสูง ($r = 0.71$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านปัญญา มีความสัมพันธ์กับ หลักการความยึดมั่นผูกพัน ในระดับสูง ($r = 0.73$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านปัญญา มีความสัมพันธ์กับ หลักการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ในระดับสูง ($r = 0.72$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านปัญญา มีความสัมพันธ์กับ หลักความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ในระดับสูง ($r = 0.71$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักการไว้วางใจ ในระดับสูงมาก ($r = 0.82$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักการความยึดมั่นผูกพัน ในระดับสูงมาก ($r = 0.83$) จิตสำนึกผู้บริหาร

ด้านพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักการตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ในระดับสูง ($r = 0.76$) จิตสำนึกผู้บริหารด้านพฤติกรรม มีความสัมพันธ์กับ หลักความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ในระดับสูง ($r = 0.75$)

3. ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไปนี้ จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม” นั้นสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านจิตใจและคุณธรรม ($\bar{X} = 4.40$) ด้านปัญญา ($\bar{X} = 4.33$) ด้านพฤติกรรม ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ และเมื่อพิจารณา ในแต่ละด้านปรากฏผล ดังนี้

4. ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไปนี้ จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม” นั้นสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สภาพการบริหารโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) โดยพิจารณา เรียงลำดับจากมากลงมา คือ หลักความยึดมั่นผูกพัน ($\bar{X} = 4.47$) หลักการตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ($\bar{X} = 4.45$) หลักความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน ($\bar{X} = 4.44$) หลักการไว้วางใจกัน ($\bar{X} = 4.43$)

5. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามวุฒิการศึกษา จำแนกเป็นสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไปนี้ จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามวุฒิการศึกษา จำแนกเป็น ปริญญาตรี และ สูงกว่าปริญญาตรี” นั้น ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้ ในภาพรวมระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี

มีระดับจิตสำนึกสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาารายด้านด้านจิตใจและคุณธรรมผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับจิตสำนึกสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านปัญญา ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับจิตสำนึกสูงกว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านพฤติกรรมผู้บริหารที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับจิตสำนึกสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิ ปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามประสบการณ์ จำแนกเป็น ประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อย ผู้วิจัยวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไปนี้ จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 5 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนมัธยมศึกษา ของรัฐบาล สังกัดเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 3 ตามประสบการณ์ จำแนกเป็น ประสบการณ์มาก และประสบการณ์น้อย” นั้น ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้ ในภาพรวมผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มีระดับจิตสำนึก สูงกว่า ผู้บริหารที่มี ประสบการณ์น้อยและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่าด้านจิตใจและคุณธรรม ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีระดับจิตสำนึก สูงกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านปัญญา ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มีระดับจิตสำนึก สูงกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านพฤติกรรม ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีระดับจิตสำนึกเท่ากับผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร” นั้น ในภาพรวมจิตสำนึกผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับสูงมาก ซึ่งตอบรับสมมติฐาน ข้อ 1 ที่ว่า “จิตสำนึกผู้บริหารกับการบริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กัน” ซึ่งสอดคล้องกับ ชาตชาย อุทัยพันธ์ (2553, online) ที่ว่าปัจจุบันสังคมได้ให้ความสำคัญวัดมากกว่าคุณค่าทางจิตใจและคุณธรรม จริยธรรม ทำให้ผู้นำหรือผู้บริหารทุกระดับต้องปรับกระบวนทัศน์และวิธีคิดใหม่ เนื่องจากปัจจัย สิ่งแวดล้อม อาจส่งผลทำให้การเสริมสร้างและพัฒนาจิตสำนึกในด้านคุณธรรมและจริยธรรมขาดความสมบูรณ์ ซึ่งการปลูกฝังหรือสร้างจิตสำนึกในด้านคุณธรรมนั้น จะต้องมีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า จิตสำนึกผู้บริหารต้องมีความสัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมจึงจะทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “ระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครในภาพรวม อยู่ในระดับใด” นั้น ในภาพรวมพบว่าระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ข้อ 2 ที่ว่า “ระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง” ซึ่งสอดคล้องกับ สมชาย พุกผล (2553 , online) ที่ว่าการสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมสำหรับผู้บริหาร” ประการที่ 1 ผู้บริหาร ที่ด้นนั้นควรจะมี หลักธรรมที่เรียกว่า พรหมวิหาร 4 ประการที่ 2 ผู้บริหาร ที่ด้นนั้นควรจะมี ธรรมะที่เรียกว่า สังคหวัตถุ 4 ประการที่ 3 ผู้บริหาร ที่ด้นนั้นควรจะมี จริยธรรม (Ethics) มีมาตรฐานของการกระทำและพฤติกรรม อันเป็นเครื่องบ่งบอกให้เห็นถึงการเป็นผู้ทรงเกียรติ ที่สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกหรืออะไรที่ผิด โดยใช้ดุลยพินิจพิจารณาในเชิงศีลธรรม

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครที่มีระดับจิตสำนึกอยู่ในระดับมาก จะดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้บริหารงานได้ประสบความสำเร็จ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม” นั้น พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งปฏิเสธสมมุติฐานข้อ 3 ที่ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง” ซึ่งสอดคล้อง ไพฑูริย์ ภูมิซอ, (2546, หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม อยู่ในระดับการปฏิบัติมากทั้ง 5 ด้าน ด้านการยึดมั่นผูกพัน อยู่ในอันดับสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้านการกระจายอำนาจและการมอบอำนาจในการตัดสินใจ ด้านความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และด้านการไว้วางใจ ตามลำดับ

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการบริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารต้องใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 4 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหาร ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามวุฒิการศึกษา จำแนกเป็น สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี” นั้นภาพรวมพบว่า ผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับจิตสำนึกสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาารายด้าน ด้านจิตใจและคุณธรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านปัญญา แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปฏิเสธสมมุติฐานข้อ 4 ที่ว่า “จิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีวุฒิการศึกษา จำแนกเป็น สูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ” ซึ่งสอดคล้องกับ มาร์โคไลน์ (Marcoline, 1990, p 170 -A) ได้วิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของครูและผู้บริหารโรงเรียนในรัฐเพนซิลวาเนีย ซึ่งงานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาสนับสนุนความคิดที่ว่า มีความแตกต่างกันในการพิจารณาของครูและผู้บริหารเรื่องที่ต้องตัดสินใจร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผล

การวิจัยพบว่า อายุ และวุฒิการศึกษาของผู้บริหารไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แม้ว่าครูและผู้บริหารจะมีความเชื่อพื้นฐานร่วมกันไม่เป็นไปตามแบบแผนดั้งเดิม ยิ่งไปกว่านั้นยังมีความแตกต่างที่สำคัญปรากฏขึ้นถ้าเปรียบเทียบกับครูผู้บริหารในกระบวนการตัดสินใจทั้งหมด

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ระดับจิตสำนึกในการบริหารงาน โดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีที่มีจิตสำนึกไม่แตกต่างกัน อาจจะ เป็นเพราะไม่ว่าผู้บริหารจะมีวุฒิการศึกษาสูงหรือต่ำ ย่อมมีจิตสำนึกในการเป็นผู้บริหาร และมีความสามารถในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าประสงค์ได้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 5 ที่ว่า “เพื่อเปรียบเทียบระดับจิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามประสบการณ์ จำแนกเป็น ประสบการณ์มาก และประสบการณ์น้อย” นั้น ภาพรวมพบว่าผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มาก มีระดับจิตสำนึก สูงกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า “จิตสำนึกผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อยแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ อีริคสัน กิจจารักษ์ (2542, หน้า 8) มีความเห็นว่า คุณธรรมผู้บริหาร คือ อุปนิสัยอันดีงามที่มีอยู่ในจิตใจของผู้บริหารเรา ซึ่งอุปนิสัยที่ดีงามนี้ได้จากความรู้พยายามที่จะประพฤติจนกลายเป็นสิ่งเคยชิน คุณธรรมจะมีความสัมพันธ์กับหน้าที่ เพราะการกระทำหน้าที่จนเป็นนิสัยจะกลายเป็นคุณธรรมผู้บริหารที่มีคุณธรรม

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีจิตสำนึกในการบริหารงานโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสบการณ์มากจะมีระดับจิตสำนึกสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างจิตสำนักผู้บริหารกับการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร นั้นสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. จิตสำนักผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กับ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ในระดับสูงมาก ($r = 0.86$)
2. จิตสำนักผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากลงมา คือ ด้านจิตใจและคุณธรรม ด้านปัญญา ด้านพฤติกรรม
3. การบริหารโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา เรียงลำดับจากมากลงมา คือหลักความยึดมั่นผูกพัน หลักการตั้งเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ร่วมกัน หลักความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงานหลัก การไว้วางใจกัน
4. การเปรียบเทียบระดับจิตสำนักผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามวุฒิการศึกษา จำแนกเป็นสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรี ในภาพรวมระดับจิตสำนักผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับจิตสำนักสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรีแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน ด้านจิตใจและคุณธรรม ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับจิตสำนักสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านปัญญา ผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี มีระดับจิตสำนักสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านพฤติกรรมผู้บริหารที่มีวุฒิสองสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับจิตสำนักสูงกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิปริญญาตรี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
5. การเปรียบเทียบระดับจิตสำนักผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ตามประสบการณ์ จำแนกเป็น ประสบการณ์มากและประสบการณ์น้อย ในภาพรวมผู้บริหารของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีระดับจิตสำนัก สูงกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า ด้านจิตใจและคุณธรรม ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีระดับจิตสำนัก สูงกว่า ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติด้านปัญญา ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีระดับจิตสำนักสูงกว่าผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยและแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านพฤติกรรม ผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากมีระดับจิตสำนักเท่ากับ ผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อย และแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรวางนโยบายพัฒนาผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้างานโดย ที่ยังมีประสบการณ์น้อย ให้บริหารงานโดยใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น
2. สถานศึกษาควรส่งเสริมจิตสำนักในด้านปัญญาให้มากขึ้นโดยเฉพาะความสามารถในการบริหารวิชาการ
3. สำนักงานการศึกษา ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาตนเองให้มีความรู้ มีจิตสำนัก มีความสามารถในการบริหารจัดการให้มากขึ้นโดยการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นและควรเป็นการศึกษาในด้านบริหารการศึกษาโดยตรง
4. เนื่องจากงานวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร เท่านั้น ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสำนักผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมในสังกัดการศึกษาอื่นๆ
5. ควรศึกษาจิตสำนักผู้บริหารกับหลักการบริหารแนวอื่นๆ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร หรือสังกัดการศึกษาอื่นๆ
6. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร สามารถนำผลวิจัยไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมการบริหารสถานศึกษา ที่เชื่อว่าจะนำไปสู่การบริการที่จะทำให้เกิดจิตสำนักกระตือรือร้นในการบริหารโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาได้
7. หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาบุคลากรสามารถนำผลวิจัยไปออกแบบแผนการอบรมพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานได้

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรมวิชาการ. **ระเบียบแห่งการศึกษาพระบรมราโชวาทและพระดำรัสด้านการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศุภสภา2540.
- [2] ชาดิชาญ อุทัยพันธ์.(ม.ป.ท.) “**การสร้างจิตสำนึกด้านคุณธรรมสำหรับผู้บริหาร**” ในการดำเนินสร้างราชการใสสะอาดของกรมการปกครอง. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ15 กันยายน 2553 จาก www.dopa.go.th/wep_pages/m03021000/index8.doc
- [3] อธิรัตน์ กิจจารักษ์. **คุณธรรมสำหรับผู้บริหาร**. (คณะครุศาสตร์) เพชรบูรณ์ : สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์ 2542.
- [4] บุญชม ศรีสะอาด. **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่4)**. กรุงเทพมหานคร : สยามยูเนียน. 2547.
- [5] บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. **เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : ปิแอนด์บี พลัปปิซิง. 2537.
- [6] พวงรัตน์ ทวีรัตน์. **วิธีการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักทดสอบการศึกษาและจิตวิทยา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2540.
- [7] ไพฑูรย์ ภูมิซ้อ. **การบริหารแบบมีส่วนร่วมตามการรับรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์**. 2546.
- [8] สมชาย พุกผล. (มปท.) **เอกสารประกอบคำบรรยายเรื่องทำไมต้องสร้างคุณธรรม จริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมให้อยู่ในจิตสำนึกของผู้บริหารองค์กรในยุคปัจจุบัน (ตอนที่ 1)**. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 15 กันยายน 2553 จาก www.hrcenter.co.th/HRKnowView.asp?id=679&mode=disp
- [9] สำนักงานงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด. 2547.
- [10] อมรา เล็กเริงสินธ์. **คุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหาร**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2542.
- [11] เอกชัย กี่สุขพันธ์. **การบริหารทักษะและการปฏิบัติ**. กรุงเทพมหานคร:สุภาพใจ. 2538.
- [12] Marcoline, Joseph F. “A Survey of Shared Decision Making in Pennsylvania : Comparing Teacher” **Dissertation Abstracts International**. 51 (3) : 701-A September, 1990.